

Hertil kommer, at det nu også er muligt at købe videobåndoptagere med dobbelt kassettedæk, som letter kopiering af film. Desuden har man med indførelse af Super VHS opnået en markant forbedring af kopiernes tekniske kvalitet. Problemerne for dansk film er således også tiltagende.

Bag dette ligger en økonomisk mekanisme, som hænger sammen med hele grundlaget for den ophavsretlige beskyttelse. I takt med den teknologiske udvikling udnyttes de beskyttede værker i stadig højere grad decentralt. Tidligere blev praktisk talt al kopiering af f.eks. musikindspilninger foretaget af pladeselskaber. De skabende og udøvende kunstnere kunne skaffe sig kompensation for denne udnyttelse gennem deres aftaler om retten til at indspille og kopiere pladerne.

Den samme mulighed har kunstnerne ikke, når kopieringen foretages i de private hjem. De kan ikke kræve højere vederlag fra pladeselskaberne, fordi det vil medføre stigende priser på plader og indspillede bånd, og så vil det blive endnu mere fordelagtigt for forbrugerne at kopiere indspilningerne i stedet for at købe dem. En sådan ond cirkel vil være helt ødelæggende ikke mindst for den del af de danske indspilninger, som allerede i dag har vanskeligt ved at klare sig på det kommercielle marked.

Den eneste mulige løsning på problemet er derfor at sikre kunstnerne – og producenterne, som tilsvarende bliver ramt af den private kopiering – mulighed for at få en kompensation for kopieringen direkte fra forbrugerne, som bruger deres værker og indspilninger.

Det er ikke realistisk at forestille sig, at en sådan kompensation kan gennemføres på andre måder end gennem en standardiseret betaling for hvert bånd, som sælges til forbrugerne. Navnlig kan man ikke regne med, at et vederlag for salget af lyd- og videobåndoptagere vil kunne føre til et rimeligt resultat, fordi apparaturet er en engangsanskaffelse, som i hvert fald skal anvendes i en årrække. Det, at man køber en båndoptager, er i øvrigt heller ikke ensbetydende med, at man selv optager grammofonplader, film osv., fordi man kan købe eller leje indspillede lyd- henholdsvis videobånd. Der er derimod meget stor sandsynlighed for, at når almindelige forbrugere anskaffer blanke lyd- eller videobånd, er det for at kopiere plader og film m.v.

På denne baggrund foreslås det, at der indføres et særligt vederlag for salg af uindspillede bånd, og at det skal fordeles mellem og i øvrigt anvendes til støtte af de ophavsmænd, fotografer, udøvende kunstnere, plade- og filmselskaber, hvis værker, fotografier og indspilninger berøres af kopieringen.

Lignende vederlagsregler findes i mange lande, heriblandt Tyskland, Frankrig og Østrig, og i Norden er der gennemført ordninger i Finland, Island, Norge og Sverige. Især i Norge og Sverige har disse dog hovedsagelig et skattemæssigt sigte. Derimod ligger forslaget i flere henseender tæt på den finske lovgivning.

Efter lovforslaget skal provenuet deles i to puljer. Den ene pulje skal fordeles til de enkelte berettigede, således at de hver især får en direkte kompensation for den brug af deres værker, der sker ved kopieringen. Dette kan ske uden nævneværdige omkostninger, fordi der allerede eksisterer databaser med en omfattende registrering af de værker og indspilninger, som sælges til forbrugerne eller udsendes i radio og fjernsyn. Disse registreringer findes i de ophavsretlige organisationer, herunder navnlig KODA, NCB og Gramex. På basis heraf vil disse organisationer kunne fordele vederlagene direkte til de enkelte berettigede i overensstemmelse med den brug, der gøres af deres værker og indspilninger.

Den anden pulje skal anvendes til støtte af enkelte ophavsmænd og kunstnere samt til støtte for nye indspilninger af grammofonplader, film og videogrammer. Herved muliggøres en supplerende støtte, som udbetales efter andre kriterier end den brug af værkerne, som har fundet sted. Navnlig er der stort behov for støtte til de ophavsmænd og kunstnere, som yder væsentlige og nyskabende bidrag til dansk musik og film inden for alle genrer, men som især på grund af det forholdsvis begrænsede danske markedsområde ikke har mulighed for at leve af deres kunstneriske virksomhed. Desuden vil der kunne ydes støtte til nyskabende film-, video- og pladeprojekter, hvor der tilsvarende på grund af det begrænsede marked må forventes vanskeligheder med at få dækket udgivelses- og distributionsomkostningerne m.v. gennem de indtægter, som kan påregnes fra salg, radio og tv osv.

Der er mange kunstnere inden for alle genrer, som arbejder målbevidst for kunstnerisk fornyelse og nyskabelse. Alligevel får de enten slet ikke eller kun i meget begrænset omfang støtte hertil, og som oftest tjener de heller ikke de store beløb på værkerne eller indspilningerne. Helt de samme problemer gør sig gældende for de producenter, som investerer i udbredelsen af disse værker og indspilninger.

Provenuet fra båndvederlaget vil kunne bidrage til, at dette misforhold afhjælpes, idet den supplerende støtte vil kunne styrke produktionen og bredden i udbudet af folkelige og bredt sigtende grammofonplader, film og videogrammer. Støttemidlerne skal dog også i et rimeligt omfang kunne bruges til støtte af andre projekter, således at de vil kunne bli-